

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre...	24 kor. (12 frt)
Félévre...	12 „ (6 „)
Negyedévre...	6 „ (3 „)
Egy hóra...	2 „ (1 „)
Egyes szám...	8 fillér 4 kr.
Vidékre...	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Hétfő, November 30.

Vérszagra gyűl az éji vad.

A merénylet sikerült. Azaz, hogy csak hiszi a merénylő és cinkos társasága, hogy sikerült. Pedig éppen annak az ellenkezőjét érték el, amit akartak. Akarták a nemzeti ellentállást kifejező ellenzék leverését és sikerült nekik ezt az ellenzék még erősebbé tenni. Mert az ellenzék ezután nemcsak a nemzeti ideálért való lelkesedést buzditja, hanem a jog és szabadság eltipróját ellen érzett elkeseredett gyűlölet is. Már pedig az elkeseredés és a gyűlölet rettenetes erő: megtört rajta nagyobb autokrata is, mint Tisza István. Most ezzel az erővel töltötte meg az ellenzék energiáját az erőszak janicárságha. Az ő lelken szárad, hogy a magyar nemzet ellenségek gyűlölködő táborába oszlik.

Azt akarták Tisza István és uszítói, hogy az ellenzék küzdelmét megfojtassák, és mit érték el? Azt hogy ez a küzdelem csak nehezebb, de még szentebb lett. Mert eddig egy szép nemzeti sóvárgás megvalósításáért hevült az ellenzék, most még az is lelkesíti, hogy megvédelmezze az alkotmányt a reakció magyar ügynökei ellen. Eddig csak a nemzetnek nyelvéhez való jogáról volt szó, ezután még az is föladata az ellenzéknek, hogy a népképviselőt sérthetlenségeért megküzdjön az azzal a táborral, amely a hatalomra és a hatalommal járó gyönyörűségekre való éhségsélt már magával nem bír meg. A küzdelem szentebb lett, az ellenzék kötelessége nagyobb lett, de az ellenség is veszedelmesebb. Hiszen eddig csak az osztrák reakció ellen kellett sikra szállni, most pedig a reakció helyi ügynökei a magyar nemzeti akarat magyar letipróját ellen is meg kell védelmezni a törvényt, a jogot, a magyarságot.

Az osztrák reakcióval, a bécsi akarat szembé szállni minden magyarnak gyönyörűsége, de elkecsesítő, szívverést lassító, borzadalmat az a gondolat, hogy a magyaroknak, magyar ellen küzdenie, hogy megvédhesse a népképviselőt jogát a népakarat rongy foszlányait a magyar erő utolsó bástyáit: a törvényt és alkotmányt. És elkecsesítő az a látvány, hogy megint együtt van, összeröppent, az a rettenetes csapat, amely rége óta sorvasztotta a magyar alkotmányos erőt, amely a maga hatalmi érdekeiért letiprorta a népjogot, amelytől hitvány ronggyá lett minden közszabadság s amelyre támaszkodva, amelybe gyökerezve lusztrumok egész során át egy átkos rendszer szabadon garázdálkodhatott az országon.

Megint együtt vannak és vér-fagyasztó cinizmussal hirdetik a maguk jogát. Együtt vannak bent a házban a nagyur körül, akit buzditgatnak, akit mindennek, ami jog és politika becsület, az összetiprására hajszolnak és együtt vannak kint a folyosókon és a klubban azokkal, akiket a tiszta választás kivert a parlamentből. Már olvassuk, hogy hogyan osztja szét őket a miniszterelnök, a törzstönök, az exponált helyekre, ahonnan lecsaphatnak a népakarat szegény torzóira.

Az elnöki polcot már egészen lefoglalták. Az elnökség már bevalotta a kormánypartit kirendeltség. A tagjai aggodalmasan, sápadtan lesik, hogy mi borong a nagyur arcán, a harag árnyéka-e, vagy pedig a meglepődés bárányfelhője? Es kipirul az arcuk a boldogságtól, ha azt látják, hogy az ur, az új szent akinek még a családi tradíció is szentebbek és sérthetlenebbek a testőrségnek mint akár maga az uralkodó dinasztia: meg van velük elégedve. Ő az a miniszterelnök meglepődés! Hogy megoldoznak érte, hogy garázdálkodnak érte,

hogy meghamisítják érte a törvényt, a jogot, még a maguk meggyőződését is. Hogy erőlködnek az érdekszerzésben és milyen bolDOGOK, mikor a miniszterelnök vagy akár csak valamelyik janicárja, megveregeti a vállukat azt mondja nekik, hogy: ezt jól csináltad!

Együtt vannak bent lévőek és kint rekedtek, akik részt kérnek megint a hatalomból. Vérszagra gyűlt az éji vad. Ugy érzik, hogy már végkép győztek, már föltámadt új életbe ébred a régi rendszer. Az ellenzéken mulik, hogy igazuk legyen-e, megcsalódjanak-e?

Váltóhamisító nevelőnő.

Hamisítás egy főispán nevére.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, nov. 29.

A nagyváradi rendőrség letartóztatott egy elegáns hölgyet, a ki hamis váltóval próbált szerencsét egyik pénzintézetnél, de rajtavesztett.

A Nagyváradi Hitelbank részvénytársaság Kossuth-utcai hivatalában Harsányi pénzügynök egy váltót mutatott föl maragel Weisz Izidor igazgatónak s 400 korona kölcsönt kért a papíron levő két aláírásra. A váltón elfogadóként Vidovics Alda neve szerepelt, teljesen ismeretlen név a pénzintézetnél. Annál ismertebb volt a kibocsátó neve. Beöthy László főispán aláírása volt a váltón s oly kitűnően utánozva, hogy fel se tűnt volna, ha Weisz igazgató nem él a gyanúperrel, hogy a főispán aligha vállalt váltókezesességet ily csekély összegért. Kérdezősködésére az ügynök elmondta, hogy egy előkelő fellépésű urikisszony bízta rá a váltót, hogy eszkomptáltassa valamely intézetnél. A hölgy a Rimánóczy fogadóban lakik s ott várja a pénzt.

Az óvatos igazgató jobban szemügyre vette a váltót hamarosan fölfedezte, hogy a főispán nevét hamisították. Harsányi ügynökkel erre elhajatott Gerő főkapitányhoz, aki előtt kifejezte gyanúját. A főkapitány megvizsgálta a váltót és maga is észrevette a turpisságot. Az aláírás ügyes utánzat, de a Beöthy névből a k kimaradt, ami nyilvánvalóvá tette a hamisítást.

A főkapitány erre Pataky Károly bűnügyi fogalmazót megbízta, hogy a rejtélyes hölgyet tartóztassa le. A fogalmazó a Rimánóczy szállóba sietett, s a kisasszonyt éppen szobájában találta. Elegáns selyem pongyola csipkái közül mosolygott a szobába lépő rendőrtiszt felé:

— Ah, tudom engem keres!

Pataky fogalmazó azonnal letartóztatta a váltóhamisító damát, aki hamarosan átöltözött s nemsokára Gerő főkapitány előtt tett beismerő vallomást. Elmondta, hogy Vidovics Alda a neve, s Juricsky Vid földirtokos előkelő házában volt hosszú ideig nevelőnő. Nemrég került el onnan és állás nélkül, kenyér nélkül maradt.

— Valahogy pénzre kellett szert tennem, hát így próbáltam — mondta — minden bűnbánás nélkül.

Vidovics Aldát kihallgatása után átkísérték a kir. ügyészség fogházába. Azt hiszik, hogy a szelthámos nevelőnő lelkét egyéb bűnök is terhelik.

Az erdélyi Irodalmi Társaság Rákóczi-ünnepélye.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, nov. 29.

Ez az év Rákóczi esztendeje. II. Rákóczi Ferencet, a nagyot, a dicsőt, őt ünnepelték az idén város és falu, ifju, öreg, őt ünnepelte az egész magyar nemzet, melynek szívében föléledt a hálás kegyelet ragyogó sugara, hogy bevilágítson azokba a gyönyörű, szomorú időkbe, a mikor ő élt ő küzdött, őt elárulták, a mikor ő bujdosott.

Egy ország szíve dobbant föl Rákóczi emlékére. Hogyne vennie ki részét az általános ünnepi zajból az Erdélyi Irodalmi Társaság, melyet — mint a tegnapi megnyitót is kiemelte, kétszeres szál köteleke fűz Rákóczihoz. Ő volt Erdély utolsó fejedelme és költő is, vala, költő és író, a ki

nek emlékiratai „élvezetesebb olvasmány akármelyki drámánál vagy regényénél.”

Tegnap délelőtt 11 órakor tartotta ünnepélyét az Erdélyi Irodalmi Társaság a város háza nagytermében, melyet szintűg megtöltött a jobbára tanuló ifjúságból álló hallgatóság. Az ülésen az elnökök távolléte folytán, fölkérésre dr. Márki Sándor elnököt, ki megnyitott beszédében az őszinte szeretet meleg, szívhez szóló hangján emlékezett meg a fejedelemről. Beszéde, mely csillogott a sok költői gondolatból, mely hajást tett a hallgatóságra.

A tulajdonképeni napirend első pontja dr. Szádeczky Lajos professzor előadása volt, ki Rákóczi Ferenc rodostói emlékiratát számolt be a közönségnek. Elénk varázsolta a nagy bujdosónak házáat, ennek berendezését, falazatát, alakait... Hozott is (mer tudvaleg ímént járt csak arra) Rákóczi Ferenc berendezéséből is, Barsenyéből is egy-egy kedves relikviát, nem szólnán az ügyes fényképfelvételekről. Előadása folyamán szóba hozta itt is az eszmét: mily szép, üdvös és nemes volna, ha hazához ezeket az ott csak elrongálódó, semmivé való drága ereklyéket. A jeles tanár kiváló és élvezetes, színes előadását zajos taps közegette, nemkülönben Versényi György tanulmányát is. Versényi II. Rákóczi Ferenc művészeleiről olvasott föl egy értekezés dolgozatát. Az volt ő, művészeleik bizonyos rája az a gyönyörű megátó imádság, melylyel naponként engesztelni szokta az ő magasságos Urát s a melyet szétosztogató katonái között is. És emlékiratai... És művészi faragványai, mikhez délutánoként szánta az idejét a fejedelem....

A tetszéssel fogadott, kiváló előadás után dr. Csengeri János, egyetem tanár, a társaság titkára és pompás hangú felolvasója interpretálta *Felszeghy* Deszónék négy szép Rákóczi versét. A versek címei: Magyarak nagypéntekje. Cinka Panna Rákóczi szíve. Máglya. Költői lélekéből fakadt, megindító alkotások, megéremelték azt a hatalmas tapost, melyet a költő aratótt velük. Most utólag dr. Márki Sándor vette át a szót. Megköszönte a közönségnek ily nagy számban való megjelenését s az ültést beárta. Ekkor azonban még együtt maradt a publikum jó része s figyelmesen nézegette a dr. Szádeczky által hazahozott, a szíveket megdobogató emlékeket.

A szegedi Kossuth-szobor áldozatai.

Utáskatonák a börtönben. — Fenyegetés a térdig erő szakállal. — A börtönpenész. — A letartóztatott katoná öngyilkos bátyja.

Kolozsvár, nov. 29.

A szegedi Kossuth-szoborra október 6-án elhelyezett koszorú ügynök még mindig nincs vége, sőt úgy látszik, hogy csak ezután következnek el a katonai bosszu, a mely áldozatot akar előteremteni, ha mindjárt a föld alól is.

Csalány és Grallert urék mindenképen be akarják bizonyítani, hogy itt országos példaadással kell kivágnok a rezt s ezenközben nem bájnak, ha emberhalál is következik tulhajtott lojalitásuk nyomán.

A gyantu tudvalegileg lassankint elterelődött a 46. gyalogezred katonáiról s a szegedi 14 utáskészülőalban ütötte föl a fejét. Egy cigány és egy sváb katona azt állította ugyanis, hogy Csúrka János, Macsi István és Pichler Lajos utáskatonák gyűjtöttek valamire s ez elegendő volt ahhoz, hogy október 9-én letartóztassák őket. Tizenkettedikén követte társait Dóczy Antal is a börtönbe azon az alapon, hogy ő állítólag szintén tud a gyűjtésről. Hiába állíttatta váltját, hogy de biz nem tud ő semmit, — a katonai bölcsesség figyelembe se vette.

— Ha térdetektik is ér a szakállatok, nem jöttök elő, míg be nem valójátok a tetteket, jelentette ki Leitenberger Vilárd utász őrnagy végtelen humanizmussal.

Ez a humanizmus aztán, amivel a letartóztatott katonákat övezik, tényleg mehat. Kilencedik hete nem fürödtek. A szakálluk az eltöltött borotválkozás miatt, tényleg jól megnőtt s habár messze van még a térdűktől, elrémül tőlük az ember, olyan a kinézésük. Kemény fekhelyen tartózkodnak fűtelen emeleti fogházhelyiségben, pokróc n lük.

Az aradi hadbíró már néhányszor kihallgatta őket, ugyisintén a teljes zászlóaljot, de a legcsekélyebb biztos adatra sem talált. A két árulkodó katona is kijelentette már azóta, hogy tévedtek, mert meggyőződésük szerint a gyűjtés nem a Kossuth szobor koszorújára történt, hanem közös fényképre — azonban ez sem használ semmit.

A kínzás folyik tovább, az érdemek szerzéséért hitegetésbe eső parancsnokok agyát elkábította a vér, mióta Grallert Konrád vezérkari főnök közből őrnagy lett s most valamennyien azon buzgólkodnak, hogy gutgesinttségükön a legkisebb fölt se essék.

Azt sem bánnák, ha a megkínzott legények ártatlanul terhelnék önmagukat, csak ők mutassák ki a hazafiságot üldöző fekete-sárga lelkű fensőbbiségnek, hogy a vizsgálat eredményével járt.

Pedig ennek a sanyargatásnak már következményei is vannak. Csúrkát annyira megtörtte a fogság, hogy három hete beteg a kórházban fekszik, — rövidesen oda kerül a hideg miatt a többi is.

Főlemlítésre méltó körülmény, hogy az egyik fogságban tartott katonának, Dóczy Antalnak Lukács nevű bátyja néhány év előtt, mint katona halt meg Szabadkán. Nem tudta elviselni a bántalmakat és öngyilkos lett. A fiatalabbat most szintén féltük valami végezetést elkövetéséről, mert azóta, hogy börtönben van, a melankólia vett rajta erőt.

Tudomásunk szerint legközelebb Nyiri, honvédelmi miniszterhez fordulnak segítségért a legények hozzátartozói abban a reményben, hogy a miniszter, a ki eddig is tanujelét adta már nemes érzésének, segít ezen az embertelen igazságtalanságon.

Végére is, ha polgári hatóságnak — sajnos — nincs beleszólása abba a titokzatos boszorkánykonyhába, a hol a katonai ügyeket főzik ki, — ahhoz mégis van joga, hogy tiltakozzék az embertelenségek ellen, melyek a polgári társadalom hasznos munkásainak bőrre történnek.

Jól tudjuk, hogy általános katonai felfogás szerint a legénység élete kevesebbet számít, mint bármely baromé. Kiesik egy a sorból, — hát kiesett. Jón helyében másik; ha az is elpusztul, hát ott a harmadik, a többi, a végtelen sok, táplálója a szurony-erdőnek, amely a hatalom brúszk göggyébe fusztat érző szívet, gondolkodást, jólelkűséget.

Pedig hát éppen ez az égbekiáltó igazságtalanság. Abban a tömlőben a mi véreink szinylődnek, azokat sanyargatni nincs jussa egyik tulkapásba fuladó katonai hatalomnak sem. Ha vétkeseknek találják őket, tessék meghozni az ítéletet azoknak az elvasodott paragrafusoknak a szellemében. De a sanyargatáshoz nincs jussa egyik nagyfejű, kitüntetésre sáptított osztrák léleknek sem. Ezt vegyék tudomásul egyaránt Csalány, Grallert és Leitenberger ur!

Egy erdélyi kalandor letartóztatása.

Lopás az esküdtszéki teremben.

Kolozsvár, nov. 29.

Egy elegánsan öltözött, rokonszenves fellépésű fiatal embert tartóztatott le tegnap délelőtt az aradi rendőrség. Az elegáns gavallér letartóztatása némi feltűnést is keltett, mert az utcán csípte el egy detektív a jól öltözött ifjut. A vadonatúj, finom telikabájjáról ismert rá.

Azt a kabátot ugyanis tegnap este 6 órakor Kerpet Vilmostól lopták el az aradi kir. törvényszék esküdtszéki termében. Mialatt Kerpet egy érdekfeszítő tárgyalást hallgatott, ellopták mellőle az 56 korona értékű egészen új telikabájtát. Kétségsbeesve szaladt a rendőrséghez, amely hamar kézrekerítette a kabát-tolvajt.

A rendőrség egész nap vallatatta az elegáns ifjut, aki alig lehet több 22 évesnél. A barna ifjunak kis fekete bajusza van, intelligens ember benyomását teszi és igen rokonszenves fellépésű. A multja azonban nagyon viharos és fölötté rejtélyes. Hogy mi igaz a beszédéből, nem igen lehet tudni, mert teljesen ellentétes vallomásokot tesz. Egész regényt mondott el.

A délelőtti folyamán azt vallotta, hogy Király Sándornak hívják, budapesti születésű, de Galacban és Bukarestben nevelkedett s a foglalkozása gépész, később oda módosította ezt a vallomást, hogy nem gépész, hanem szabóságod. Azt mondta, hogy csak e héten ment Adradra; lakása nincs, hanem éjjel belopodzott a vasúti állomásra s az üres vasúti kupéban aludt. A kapitány megmotozta s a levelekből, melyeket a zsebében talált, kitént, hogy az ifju nemrégiben a gyulai törvényszék fogházában ült. Erre beismerte, hogy lopásot csakugyan 3 hónapot ült Gyulán. November 21-én szabadult ki a fogházból s 24-ike óta van Aradon. Hogy ezen öt nap alatt miből élt és honnan szerezte az elegáns ruházatot, arra nem tudott felvilágosítást adni. Valószínű, hogy ez is kiderül később.

Délután ismét hosszan vallott az ifju és ekkor kijelentette, hogy délelőtti vallomása nagyrészen hamis. Király Sándor csak álneve, az igazi Kovács Sándor. Marosvásárhelyi születésű, törvénytelen gyerek, 1881-ben született. Az anyja most is ott él Marosvásárhelyen, meg is mondta a pontos címét. Tett azonban ennél sokkal ékezebb vallomást is.

Leleplezte önmagát, hogy ő tulajdonképen katonaszökevény, ezért bujdosik álneve alatt. 1902. őszén vonult be a 62. gyalogezred Bécsben állomásozó zászlóaljához,

de nehéz volt neki a katona-élet s az idén, június 11-én megszökött az ezredtől Bécsből. Azóta egy hónapig Budapesten tartózkodott, Király Sándor név alatt, egy hónapig lakott Kolozsvárott is s aztán Gyulára került, a hol lopásért becsukták.

A kalandos életű ifju azt állítja, hogy ez a vallomása igaz, a rendőrség azonban tovább kutat. A rendőrség táviratozott Gyulára, Marosvásárhelyre és Bécsbe a rendőrgazdagsághoz, hogy kiderítse, mi igaz a vallomásból? Addig is fogva marad a rejtélyes ifju.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, nov. 30.

Kérjük vidéki előfizetőnket kiknek előfizetésük nov. 30-án lejárt, sziveskedjenek az előfizetési díjakat mielőbb beküldeni, hogy az „Ujság” küldésében fennakadás ne történjen.

— (A függetlenségi és 48-as párt) vezetősége tegnap értekezletre gyűlt össze dr. Kecskeméthy István pártelnök lakásán, hol élénk megbeszélés tárgyát képezte a jelenlegi politikai helyzet és különösen a bukóvetkeztető országgyűlési képviselő választás. A megjelentek nézete az, hogy erős bizalommal néznek a küszöbön levő választások elé, mert a független polgárság ugy számban, mint lelkesedésben erősödött, sőt a legújabb lezajlott „új párt” zászlóbotlása is arról győzte meg a függetlenségi párt vezetőit, hogy a polgárság tömörebb és erősebb leend. Egyben elhatározták, hogy a kolozsvári gazdasági egylet elnökségét átiratlag fogják megkeresni aziránt, hogy az alakulóban függetlenségi kör érdekében tartandó gyűlések tartására helyiségeit átengedni sziveskedjék.

— (Egy tisztelgésről.) Az Erdélyi Kárpát-Egyesület választmánya tegnap délelőtt 11 órakor jobb ügýtűt méltó buzgóssággal tisztelgett *Feilitzsch* Arthur bárónál, mint az egyesület elnökénél, azért, hogy az „erőskező” Tisza István miniszterelnök kívánságára az „erőszakos” *Percezel* mellé alelnökkül választott a képviselőház mamelukjai által. A gyér számban megjelent tisztelgőket *Heppes* Miklós táblabíró vezette a „magas méltóság” alelnök elé, a ki aztán kegyes leereszkedéssel szorított kezét mindnyájukkal. Keressük az érdemeket, hogy ez a „magas méltóságra” felverekedett volt főszerkesztő ur minő nagy érdemeket szerzett e kitüntetésre, de őszintén szólva, még csak az egylet évkönyveiből sem tudunk olyan érdemeket kiböngészni, a miért e tisztelgést kiérdemelte volna. De hát e korrumpált világban most nem is az érdemek a mérvadóak, hanem a „magas méltóságok.” S mert eddig éppen a Kárpát-Egyesület választmánya dicséretesen kiküszöbölté pitvarából a politikát, nagyon rosszul választotta meg az alkalmat a tisztelgésre egy olyan első tisztviselőjével szemben, a ki nem érdemből, hanem egy erőszakos politika érdekében állítatott a képviselőház alelnöki diszes állására. A választmány ezen elhírlenkedett eljárása, reméljük, hogy nem fog maradandó nyomatokat hagyni az Egyesület eddigi békés és politikai színezettől ment életében.

— (A szabadelvűpárt tisztelgése.) A kolozsvári „szabadelvűpárt”, mely az „Uj párt” megalakulása óta erősen megcsappant, dr. Dobál Antal vezetése mellett „tisztelgett” tegnap *Feilitzsch* Arthur bárónál. A „tisztelgés” a szokott sablonok és jelentéktelen politikai nyilatkozatok közepette folyt le. Képviselő és szabadelvűpárt szépen megdicsérték egymást, amint az el is képezhető. De az 1400-an felül levő választó polgárok közül alig 18-an vettek részt, a mi természetesen, nagyon nyomottá tette az ünneplő hangulatot, mert ebből azt a biztos következtetést vonhatták le a jelen voltak, hogy *Feilitzsch* bárónak, mint Kolozsvár képviselőjének ez volt az utolsó és bucsu-tisztelgés.

(Az ügyvédi kar reputációja.) A temesvári kamara egy ügyvédet, akivel minduntalan nagyon sok baja volt, végleg elmozdított az ügyvédség gyakorlásától. Az ügyvéd ezt az ítéletet megfélebbezte, a magyar királyi Kuria az elmozdítást a következő indoklással hagyta helyben: Az elítéltnak javithatlan és tisztességtelen volta nyilvánvaló és a kar eddig azt kívánja, hogy oly tag, aki reá csak szegyént

hoz, abból eltávolíthatók és a rothadt test-rész elmeszessék.

— **Az államtitkár manővére.** Ozdról jelentik: *Serényi Béla* gróf kereskedelmi államtitkár, a dédségi kerület képviselője tegnap délelőtt *Brezovay László*, *Hertelendy László*, *Horánszky Lajos*, *Kubinyi Géza*, *Miklós Ödön* és *Werner Gyula* országgyűlési képviselők kíséretében odaérkezett és megtartotta programbeszédét.

— **Szolnok-Dobokavármegye főispánja.** *Budapesti tudósítók* jelenti, hogy Tisza István gróf miniszterelnök *Désy Zoltán* Szolnok-Dobokavármegye főispánjának lemondását elfogadta és legközelebb már a felmentés meg is történik. Szolnok-Dobokavármegyre kétségtelenül örvendetes tény bekövetkezését már sejtetni lehetett akkor, amikor az e hó 9-én tartott esküdt-széki tárgyaláson *Désy Zoltán* váratlanul és spontán politikai szerepet vallott gróf Apponyi Albertnek.

— **(A munkaadó joga.)** Egy kereskedő az alkalmazottait, aki évek hosszú során át nála szolgált, minden felmondás nélkül elbocsátotta azzal az indoklással, hogy a múlt évben az alkalmazott az ő bizalmával visszaélt és így az üzlet érdekeit veszélyeztette. Az alkalmazott a felmondási időre bepörölt volt főnökét és a törvényszék most a követelést meg is állapította, mert abból a tényből, hogy a főnök az alkalmazottat bizonyos cselekményekről miatt, melyekről tudott, azonnal el nem bocsátotta, következik, hogy az alkalmazott eljárásában maga sem látott a bizalommal való olyan visszaélést, amely az üzlet érdekeit veszélyezteti és amely a rögtön elbocsátását szükségessé és törvényszerűvé tette volna, így hát utóbb már nem bocsátotta el az alkalmazottat azonnal ama már elmult cselekmények miatt.

— **Az „Egyetemi kör” matinéje.** A kolozsvári „Egyetemi Kör” mulatság és ünnepély-rendező bizottsága tegnap délelőtti matinéje fényesen beigazolta a közönség érdeklődésének és várakozásának jogosultságát. A program ugyanis volt összeállítás a publikum annak minden egyes számát megtapsolta és élénk tetszéssel honorálta. A műsor *Posta Béla* egyetemi tanár felolvasásával kezdődött. Arról beszélt a tudós tanár, amiben legjobban otthon érzi magát: a régiségekről. Közben több értékes, mondhatni ritka példányait mutatta be a középkori erdélyi arany és zománciparnak. A nagy alaposággal, kellő lendülettel és méltósággal előadott értekezést lelkes tapsal honorálta a közönség. Most *Kiss Menyhért* a jeles fiatal poéta ült a felolvasó asztalhoz. *Kiss Menyhért* nem kell dicseknünk. Elégé dicsérik őt azok a szép versek, melyeket az időskori sajtóban és lapokban is tesz közzé. *Kiss Menyhért* minden versében van eszme, van gondolat; a tegnap felolvasott „Zászló” című verse is tele van szép eszmékkel, szép gondolatokkal. A szép költemény egy szakaszát ideíratjuk:

„A zászló... a zászló... busan zeng a hangja”,
Mint temetésen a templom bus barangja.
„A zászló, a zászló... nagy idők emléke,
Követte a honvéd, önként, lázban égve,
Vitte, hívogatta, ott lengett előtte,
Dicsőség sugárít koszorúba szötte...
Ígérte, odaadta, biztatta, vezette,
Mintegy fényes álom ragyogott felette,
Áldó csókot osztván a pirosító főre;
Sugta diadalal, előre, előre...”

Th. Csige Böske a kolozsvári Nemzeti Színház tagjának szavata volt a következő pontja a műsornak. *Ábrányi Emilnek* „A lepke legendája” című költeményét szavalt a művész. Th. Csige Böske szavataival igaz gyönyörűséget szerzett a közönségnek, magának pedig szimpompa, pazar sikert. A hogy lelépett a pódiumról sokáig éljenze és tapsolta a közönség.

Quartette következett ezután, Haydn „Adagi és Finale” című szerzeményét adták elő *Vesprémi Lajos*, *Kuncz Ödön*, *Csiky Antal* és *Répay Andor*. Az összevágó, nagy gyakorlatosságra valló művészi előadást nagy élvezettel hallgatta a közönség és többször megisméltette.

A következő pont ismét zeneszám volt. *Rosenfeld Aladár* adta elő kiváló precizitással Beethoven „Sonata Aposionata” című zeneművét zongorán. Hogy mennyire tetszett *Rosenfeld* zongorajátéka a közönségnek, azt bizonyítja az, hogy a közönség alig akart betelni játékaival.

Végül ifj. *Issekutz Gergely* olvasta fel „Barica” című verses elbeszélését. A szép eszmájú és tökéletes technikájú költeményt élvezettel hallgatta végig a közönség. Ezzel a szépen sikerült matiné véget ért.

— **(Halálozás.)** *Silló Kálmán*né, született *Egyed Ilona*, életének 24-ik évében, házassága 11-ik hónapjában, e hó 27-ikén, rövid, de kínos szenvedés után, Alsó-Bajomban jobblétre szenderült. Azelhunyat tegnap temették *Maros-Csapó* községében, a rokonok és ismerősök nagy részvétele mellett.

— **(A „Bethlen Gábor Kör” választmánya)** e hó 25-én tartotta V. rendkívüli gyűlését a ref. theol. fakultás egyik tantermében, a Kör tagjainak nagy érdeklődése mellett. A nyilvános gyűlés tárgya a „Rákóczi ünnepélyre” kitűzött szavaltverseny volt. Szavaltat jelentkeztek: *Gyárfás Sándor*, *Harsányi Kálmán*: „Rodostói árnyak” című költeményével. *Verss György* *Pósa Lajos*, „Magyar nép” *Fadgyas Jenő*, *Lampórh Géza*: „Rákóczi halála” című költeményével. Továbbá *Kacsó Lajos*, *Harsányi K.*: „Simonyi öbester, Demény Miklós, Arany J.”: „Rákóczi”, *Kozma Béla*: „Magyar ifjakhoz”, *Almási Imre*, *Szavay Gyula*: „Vitézi ének Rákóczi Ferencről” című költeményekkel. A jól sikerült szavaltok meghallgatása után az elnök elrendelte a zárt gyűlést, mely hosszas vita után *Gyárfás Sándor* bízta meg a szavaltat. A gyűlés folytatását ezután az elnök 26-án délután 5 órára tűzte ki. E folytatásos gyűlésen, melyen ifj. *Bartók György* elnök

költ a „Rákóczi ünnepély” rendező bizottsága számolt be eddigi működéséről a bizottság új tagjait megválasztott *Pásztor Mihály* elnöke alatt: *Szél Kálmán*, *Balogh Endre* és *Porcsolt István*. Ezután a tordai mulatság előkészítő bizottsága nevében *Szél Kálmán* számolt be a javaslat, hogy az estély halasztassék el január végére. Ugyancsak elnök javaslatára a felolvasó-estélyek is megfelelő helyiség hiányán januárra tétettek át. Majd az elnök bejelenti, hogy a kör a Király-utca 27. szám alatt helyiséget fogadott, s ennek felszerelésére *Böszörményi Géza*, *Balogh Gábor* és *Szél Kálmán* küldött ki. Az ügyrendtartás tárgyalása a jövő hétre maradt, s az interpellációk lefolytatása után elnök a gyűlést bezárta.

— **(Munkásnyomor Amerikában.)**

A tengerentúli titokzatos világ sohasem volt az az Eldorádó, aminek az óvilág sóvárgó fantáziája képzelte és képzeli. Bizony ott is élet az élet: azaz szenvedésekkel, gondokkal és lemondással teli napjait az embermillió Amerikában is, csakugy, mint minálunk. Egyesek gazdasága ne téveszsen meg senkit; mert hiszen természetes következménye az ottani állapotoknak az, hogy a rengeteg tőke mellett rengeteg nyomor keletkezik. A belügyminiszter tegnap értesítette Szeged város hatóságát a következő amerikai dolgokról: Észak-Amerikában egy a vas- és acél-, valamint a textilipar anynyira pang, hogy a munkabéreket leszállították és több gyár bizonytalan időre kénytelen lett beszűkíteni üzemet. Mindezt azzal a megjegyzéssel közli a belügyminiszter, hogy a hatóság minél szélesebb körben óva intse a munkásokat az Amerikába való készüldéstől. — Kivált pedig óvakodjanak a munkások a belügyminiszter közlése szerint a következő, esetleges ajánlatoktól: Egy amerikai vasúti társaság *Kubában* 30 ezer acre-területet vett. Ez a társaság most telepeket keres. — Óvakodni kell az odaváló kivándorlástól, mert nemcsak a kereseti és megélhetési viszonyok rosszak, hanem ezenkívül az éghajlat olyan, hogy abban rövid időn elpusztul az ember, aki nincs hozzászokva. — E helyen említtük fel, hogy egy *Schiller N.* nevű vállalkozó, volt *Budapesti* lakos, Dél-afrikában a johannesburgi bányagazgatósági hoz ajánlatot adott be, hogy 30 ezer magyar munkást szállít. A belügyminiszter óva int minden magyar munkást, nehogy a vállalkozó esetleges felhívását kövesse.

— **(Pályázati hirdetmény.)** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához ujabban a következő pályázati hirdetmények érkeztek: Máv. igazgatóság: 1. különféle anyagok szállítása december 23-ig. 2. neutralis olaj szállítás biztosítására december 15-ig. Máv. üzletvezetőség: 3. Arad: kő és homok szállítására december 11-ig. Máv. üzletvezetőség: 4. Záhony: kő, lobanó és más anyagokra december 10-ig. Máv. üzletvezetőség: 5. Budapest: balpart: gázolajkátvány eladására december 10-ig. Máv. üzletvezetőség: 6. Budapest: jobbpart: gázolajkátvány eladására december 18-ig. Szerár: Kolozsvár: üres kordók eladására december 3-ig. Keresk. m. kir. miniszterium: posta-távírdaintéze: 7. céljaira 1904–1908. években szükséges fenyőszlopok szállítására december 9-ig. M. kir. kolozsvári 21. honvéd gyalogezred közérkezési bizottsága: 8. élelmi cikkek biztosítására december 19-ig. 9. hadtest cs. és kir. hadbizottság: Budapest: bécsi katonai győgytári igazgatóság részére szükséges cikkek. Hirdetmények a kamara irodájában, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **(Különös gyászjelentés.)** Hogy a gyászjelentések terén milyen tulzásokba megy a közönség, arról már többször volt alkalmunk meggyőződni. A cím és rangkórás minden fajtájával találkozunk e téren s mindez természetesen a legkülönösebb érzelmeket kelti az emberben. Az a gyászjelentés azonban, amelyet itt közlünk e téren is bizonyára unikum. Szól pedig ez eképen

„Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy hön szeretett édes atyánk.”

— **(Különös gyászjelentés.)** Hogy a gyászjelentések terén milyen tulzásokba megy a közönség, arról már többször volt alkalmunk meggyőződni. A cím és rangkórás minden fajtájával találkozunk e téren s mindez természetesen a legkülönösebb érzelmeket kelti az emberben. Az a gyászjelentés azonban, amelyet itt közlünk e téren is bizonyára unikum. Szól pedig ez eképen

„Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy hön szeretett édes atyánk.”

— **Koczoj Ilie vizsgálói ra,** ma rövid szenvedés után elhunyt. A drága halott hűt telmei f. hó 28-án d. u. 4. órakor fognak az arad-megyei közközházból a helybeli felső temetőben örök nyugalomra tetetni.

Béke hamvaira.
A gyászoló család.
Az elhunyt *Koczoj Ilie* boncesdi lakos volt, s gyűjtogatás büntetésének vádjá miatt került vizsgálói fogságba. Gégerákja volt már mikor a fogságba került, s a börtön levegőjét úgy látszik nem bírta ki, hamarosan kiült. Hogy azonban büntetés volt-e vagy ártatlan, az hivatalosan nincs eldöntve, az annál különösebb a gyászjelentés felirata. Ha már a becsület foglalkozást nem írták ki, a becsületességét semmi esetre sem kellett volna még halálában is rásütni.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Hétfő: A tavasz. (b. 57. sz.)
Kedd: A tavasz. (b. 58. sz.)
Szerda: Maróthban. (b. 59. sz.)
Csütörtök: A tavasz. (b. 60. sz.)
Péntek: Nagymama. (b. 61. sz.) Várhidi Róz a m. v.
Szombat: Boccaccio. (b. 62. sz.)
Vasárnap d. u.: IV. László. (V. Ifjúsági előadás.)
Vasárnap este: A gimnáziumi vadvirág. (b. 63. sz.)

* **Tavaszi.** Premiére — vasárnap, nem is kicsi dolog. Zsufolt karzat, megtelt páholyok és földszinti padok; ez a külső képe a színház nézőterének és pokoli hőség az eredménye. Az előadás hangulata előző, megsemmisül a karzat rettenetes zsivajában, mely tappal, ordít, üvölt, mint mindig, mikor arra alkalma van. A librettoról nincs sok mondanivalónk. A „Tavaszi” szövegírója — vagy talán a fordító — nem valami stílszerű munkát végzett, vagy legalább is nem olyant, a minőt ez a kedves, behízelgő muzsikája operett megérdemelt volna. Nem is szólunk hát a darab meséjéről és az abban pazarul tolongó ötletekről és vi cékről, a melyek már megártják az ismertebb élelapok hasábjait és a melyeken derék nagyanyáink kiválóan mulattak kis leány korukban. Vársári komédiák, brettli-fogások tarkítják itt-ott a darab menetét, mely ennél fogva sok helyütt izléstelenül szállított a gyantutlan közönségnek. De a szövegíró mulasztását bőven pótolta a zeneszerző. Hangulatos, kedves, fülbemászó melodikák kergetik egymást a darabban és gyakran kiesillan a poézis derűs fénye is. Néhol kissé lármás és zajos a zenekar, de az nem válik hátrányára a zeneszerző elsőrendű kvalitásu munkájának, a ki bőven helyezett el egy egész sereg szép és kedves muzikális csecesbecsét a partitúrában. A zenekar *Stephanides* karmester vezetésével elsőrendű munkát végzett. Sajnáljuk, hogy a szereplőkről nem igen mondhatunk hasonlót. A darabban szerepe van a színház összes énekesnőinek.

Nem vehetjük magunknak azt a fardságot, hogy külön-külön foglalkozzunk valamennyivel, mert arra nem is szolgáltunk rá. Egyszerűen konstatáljuk, hogy a karzat sokat tapsolta valamennyiüket: *Szabó Mariskát*, *Lónay Piroskát*, *Károlyi Leonát* és *Fehér Olga*t is. A férfiak közül *Mátraiak*, *Kassinak* és *Mészárosnak* van jelentősebb szerepe. A két első, kellő helyre volt; de bizony *Mészáros* — kinek kiváló tehetségét mindig elismertük — nem jól érezhette magát szerepében. Sajnáljuk, hogy ezt a jeles fiatal személyt naponta ott látjuk a színpadon dolgozni, mert így művészi munkát nem mindig produkálhat. A kisebb szerepeket *Szegő*, *Dezséri*, *Szákácsné*, *Berezy* látták el kellően, leszámítva egy kis tulzást *Berezy* Ernő játékaiból.

Végül még csak annyit tartunk szükségesnek megemlíteni, hogy *Lónay Piroksa* III. felvonásbeli rózsaszínű ruhája, egy viharos mult szomorú tüneteit dokumentálta. A kolozsvári színpad még nem igen szokott ehhez, hogy az elsőrendű szubrett-prímadonnák, az idő patinájával belepett ruhákban domborítsanak. Kevesebb lehet a ruha, de legyen tisztább is.

Felolvasó szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

Kalapujdonságok! — Fehérneműek!

Bittó Rezső * Kolozsvárt,
Mátyás király-tér 12.

Ajánlja az őszi évadra megérkezett
FÉRFIDIVAT
Ujdonságait!

Legjobb kivitelben, legjutányosabb árakban!

Férfi-, fiu- és gyermekruha nagy raktár!

Eisenberger Ábrahám

Kolozsvárt, Wessélyi Miklós-u. 10.

Alapított 1865. — Alapított 1865.
Ajánlja hazai legelső gyártmányu ruházóvetek, külföldi elsőminőségű gyapjúruhákat és posztók, kész öltönyök, felöltők és télikabátjait.
Mérték szerinti, kitűnő szabású férfiruhák. Olcsó árak. Kalapok. Nagy választék.
Kiváló tiszteltet! **Eisenberger Ábrahám.**

Magyar Fém- és Lámpaárú-Gyár

Részvény-Társaság gyári raktára

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 20.

Gyár: BUDAPEST-KÖBÁNYÁN.

Ajánlja gyártmányait: pompás csillárok, asztali és függőlámpákat, valamint egyszerű lámpákat,

közönséges használatra. 2893 7—15

Villany-csillárakat

állványok, íróasztali berendezések, gyertya-tartókat stb.

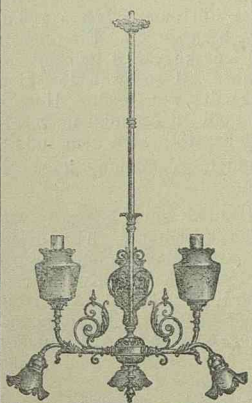
legmérsékeltőbb gyári árak mellett!!

Ugyanitt kapható valódi amerikai petroleum

„Király olaj”

mely kizárólag a gyár számára gyártatik, tiszta, szagtalan és robbanhatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállítatik!

Minden máltam vasárnap, javított óráért 2 évi jótállás!

Olcsó órajavitási és aranyműves műhely!

Őszi J. Kolozsvár
Unió-utca 7. sz.

Zsebóra tisztítás . K. 1.20-tól feljebb
„ rugó K. 1.20-tól
„ üveg 40 tól
„ mutató 30-tól
Gyűrű forrasztás 80-tól
Gyűrűk 60-tól
Aranyjavítások legolcsóbban!

A városi és vidéki Nagyközönség szíves figyelmébe

Mikulások és Crampusok, Bronztárgyak, Dohányzó és írókészletek, Képeretek, Nepek és Disztárgyak. Valódi angol és francia Illatszerek, Kölnivizek, Toilett és gyógy-szappanok. Fog, Köröm, Haj és Ruhakefék.

Bebe és öltöztetett **BABÁK** minden nagyságban!
RICHTER-féle Horgony Központi építő szekrények!

Mindenkoru gyermekeknek
Játékszerek, Kintalovak, Babakocsi, Társasjátékok,

Laterna Magikák, Szobatornaszerek, Fényképező gépek, legjobb minőségű érzékeny lemezek, Filme- és papírok, Cartonok, vegyszerek stb.

Schuster Emil
Kolozsvár, Mátyás király-tér. (Gróf Rákóczi-palota.)

Urak, nők és gyermekeknek valódi dániái iramszarvas
Börkabátok szörme vagy flanel beléssel.

Börnadrágok, Mellények és Sapkák. Loden Felöltők, Kabátok és Sapkák, Kötött. szőr, Glace, szarvasbőr és valódi Angol Keztyűk. Teljesen veszélytelen villamos zseb és olvasó lámpák, külön telepek.

Valamint több itt fel nem sorolható cikkek állandó nagy választékban.

Telefon: 132. 813 121—360

Játékszerek.

HERMANN E.

varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvárt, Egyetem-u. 6 sz.

Ujonnan berendezett mechanikai o mülhelyben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Eredeti Howe C. Wheeler & Wilson D. 12., Manufacturing & C. New York, Balkara Cylinder stb. stb.

2594 101—
Új kerékpár angol villával 70—90 frtg. Kerékpár köpeny 4—6 frtg. Kerékpár 2 f. 30 frtg. Kerékpár csengő 35 frtg. 1 f. 50 frtg. Kerékpár acetilén lámpa 2 f. 50 frtg. 5 frtg. stb. stb.

Varrógépek!

1 valódi családi Singer varrógép himző készülékkel ellátva 30—50 frtg.
1 karikahajós 65—80 frtg.
1 Central Bobbin 86—90 frtg.

A varrógépek kedvezménye: **Heti vagy havi vásárlásra is vásárolhatók.**

Gépeimért 10 évig felelek.